

Primarijus dr Milun Mitrović (1901–1978) – prvi dečji hirurg u Nišu

Primarijus Dr. Milun Mitrović (1901-1978) – the first children's surgeon in Niš

Strahinja Babić¹, Aleksandra Marjanović^{1,2}, Gordana Stanković Babić^{1,2},
Nevena Babić², Rade R. Babić^{1,3}

¹Univerzitetski klinički centar Niš, Srbija

²Medicinski fakultet u Nišu, Srbija

³Fakultet zdravstvenih nauka u Nišu, Srbija

Apstrakt

Primarijus dr Milun Mitrović (1901. g. Trnanje, Srbija – 1978. g. Niš, SFR Jugoslavija) bio je prvi dečji hirurg u Nišu, a peti u Jugoslaviji. Diplomirao je na Medicinskom fakultetu u Gracu 1928. godine, a zvanje primarijusa je dobio 1959. godine. Dobitnik je Nagrade oslobođenja grada Niša za zasluge u radu i razvoj zdravstvene zaštite stanovništva Niša (1960). Odlično je govorio nemački jezik. Radio je u Odeljenju za dečju hirurgiju pri Ortopedskom odeljenju Opšte državne bolnice u Beogradu do 1. januara 1945. god, kada prelazi u Hirurško odeljenje Državne bolnice u Nišu, u kojoj 9. marta 1953. g. formira Odsjek za dečju hirurgiju i ortopediju, koji broji dve sobe i 16 kreveta i postaje prvi šef ove ustanove. Stvaralački i vizionarski duh prim. dr Miluna Mitrovića ogleda se u stvaranju Zavoda za koštano-zglobna oboljenja dece u Sokobanji (broji 30 kreveta; 20. oktobar 1959. g.), formiranju Sekcije za dečju hirurgiju Srpskog lekarskog društva (1966), osnivanju Udruženja dečjih hirurga Jugoslavije, pokretanju časopisa „Dečja hirurgija” (štampano se u Nišu) i dr. Prim. dr Milun Mitrović je u narodu ovog kraja ostao „upamćen kao veliki stručnjak, veliki prijatelj dece i veliki boem” – prema zapisu prof. dr Radoslava Živića u knjizi „Velikani niške medicine”.

Ključne reči: primarijus dr Milun Mitrović, dečji hirurg, Niš, Sokobanja, Srbija

Abstract

Primarius Dr. Milun Mitrović (1901, Trnanje, Serbia - 1978, Niš, SFR Yugoslavia) was the first pediatric surgeon in Niš, and the fifth in Yugoslavia. He graduated from the Medical Faculty in Graz in 1928. He received the title of primarius in 1959. He won the award of the Liberation of the City of Niš for merits in the work and development of health care for the population of Niš (1960). He spoke German fluently. He worked in the Department of Pediatric Surgery at the Orthopedic Department of the General State Hospital in Belgrade until January 1, 1945, when he moved to the Surgical Department of the State Hospital in Niš, where on March 9, 1953. formed the Department of Pediatric Surgery and Orthopedics, which has two rooms and 16 beds and became the first head of this institution. The creative and visionary spirit of Primarius Dr. Milun Mitrović is reflected in the creation of the Institute for Bone and Joint Diseases of Children in Sokobanja (30 beds; October 20, 1959), the formation of the Department of Pediatric Surgery of the Serbian Medical Association (1966), the Association of Children's surgeon of Yugoslavia, formulates the magazine "Children's Surgery" (printed in Niš) and others. Primarius Dr. Milun Mitrović remained "remembered by the people of this region as a great expert, a great friend of children and a great bohemian" - according to the record of prof. Dr. Radoslav Živić in the book "Greats of Niš Medicine".

Key words: Primarius Dr. Milun Mitrović, pediatric surgeon, Niš, Sokobanja, Serbia

Uvod

Prim. dr Milun Mitrović (1901. g. Trnanje, Srbija – 1978. g. SFR Jugoslavija) je prvi dečji hirurg u Nišu, a peti u Jugoslaviji, začetnik i osnivač Dečje hirurgije u Nišu, patriota, revolucionar i učesnik Topličkog

ustanka (1917) tokom Domovinskog rata. Osnovno obrazovanje je stekao u rodnom mestu, gimnaziju je pohađao u Aleksincu i Kruševcu (1920), a akademsko zvanje doktora medicine je stekao na Medicinskom fakultetu u Gracu (Graz, Austrija, 1928.). Nemački jezik mu je bio kao maternji jezik. Bog mu je podario

zahvalnu porodicu, suprugu Angelinu i troje dece – Branislavu (penzionerku u Beogradu), Dušanku (profesorku engleskog jezika u penziji) i Dušana (primarijusa doktora medicine koji je radio u Gastroenterološkoj klinici u Nišu, legendu i doajena srpske radiologije koji je danas u penziji i živi u Nišu) (1–8).

Karijera primarijusa dr Miluna Mitrovića

Milun Mitrović, stekavši akademsko zvanje doktora medicine, zapošljava se kao sekundarni lekar u Opštoj državnoj bolnici u Beogradu (1929).

Specijalistički ispit iz Dečje hirurgije polažio je 1934. g. u Beogradu. U tom trenutku, u Kraljevini Jugoslaviji, dr Milun Mitrović je bio peti dečji hirurg, a prvi lekar koji je položio specijalistički ispit iz dečje hirurgije u Jugoslaviji. Pre prim. dr Miluna Mitrovića, specijalizaciju iz Dečje hirurgije imali su akademik Dimitrije Jovčić, prof. dr Svetislav Stojanović, prof. dr Klimentije Krstić i prof. dr Siniša Radojević (svi iz Beograda i svi su specijalizaciju iz Dečje hirurgije položili na Medicinskom fakultetu u Parizu).

Dr Milun Mitrović, stekavši zvanje specijaliste dečje hirurgije, zapošljava se u Odeljenju za dečju hirurgiju pri Ortopedskom odeljenju Opšte državne bolnice u Beogradu, koju napušta 1. januara 1945. g. i prelazi u Hirurško odeljenje Državne bolnice u Nišu. U tom trenutku bio je jedini civilni hirurg u Nišu i okolini za decu i odrasle. Dr Milun Mitrović zvanje primarijusa dobio je 1959.g.

Doprinos prim. dr Miluna Mitrovića u razvoju zdravstvene zaštite dece i omladine

Prim. dr Milun Mitrović 9. marta 1953. g. pri Hirurškom odeljenju Državne bolnice u Nišu formira Odsek za dečju hirurgiju i ortopediju, koji broji dve sobe i 16 kreveta i postaje prvi šef ove ustanove. U to vreme Odsek za dečju hirurgiju i ortopediju pri Hirurškom odeljenju Državne bolnice u Nišu bila je druga formirana ustanova u Jugoslaviji koja je rešavala probleme iz ortopedije kod dece i adolescenata. Prva takva formirana ustanova u Jugoslaviji bila je Klinika za dečju hirurgiju i ortopediju u Beogradu. Tek kasnije nastaju srodne ustanove u velikim gradovima Jugoslavije, kao što su: Novi Sad, Zagreb, Zenica, Priština, Novi Beograd, Skoplje, Titograd, Ljubljana i dr. Početkom 1955. g. Odsek za dečju hirurgiju i ortopediju Državne bolnice u Nišu biva preseljen u nove prostorije sa 7 bolničkih soba i 60 postelja.

Prim. dr Milun Mitrović je 20. oktobra 1959. g. u Sokobanji, u podnožju planine Ozren, u vili „Bota“, osnovao Zavod za koštano-zglobna oboljenja dece, koji broji 30 kreveta, koji je bio namenjen za lečenje koštano-zglobne tuberkuloze kod dece. U to vreme, u stacionaru je stalno radio jedan lekar opšte prakse. Godine 1963. stacionar prelazi u adaptiranu zgradu

Slika 1. Učesnici Prvog internacionalnog kongresa dečjih hirurga u Parizu 1962. g. Prvi sa leva je dr Denis Pellerin, primarijus dr Milun Mitrović, prof. dr Marcel Fèvre i drugi učesnici kongresa (1).

sa 80 kreveta, da bi kasnije Zavod za koštano-zglobna oboljenja dece u Sokobanji postao Specijalna bolnica primarijus dr „Milun Mitrović“. U dvorištu ove ustanove je bista primarijusa dečjeg hirurga dr Miluna Mitrovića. Danas u Sokobanji jedna od ulica nosi ime Ulica dr Miluna Mitrovića.

Prim. dr Milun Mitrović je osnivač Sekcije za dečju hirurgiju Srpskog lekarskog društva (SLD; 1966) i Udruženja dečjih hirurga Jugoslavije. Takođe je osnovao časopis „Dečja hirurgija“, koji se štampao u Nišu, i bio je prvi predsednik redakcijskog odbora ovog časopisa.

Za zasluge u radu i za razvoj zdravstvene zaštite stanovništva Niša dobio je 1960. g. Nagradu oslobođenja grada Niša. U to vreme, u istoriji grada Niša, dr Milun Mitrović je bio drugi lekar koji je dobio ovu nagradu.

Slika 2. Prim. dr Milun Mitrović (sedi), predsednik Radničkog saveta Klinike dr Božidar Milosavljević - Kiška (drži referat), stoje prof. dr A. Kovačević i prof. dr M. Stanković (8).

Slika 3. Primarijus dr Milun Mitrović na svečanosti Urološke klinike u Nišu (8)

O prim. dr Milunu Mitroviću su rekli...

U Izveštaju o stručnom radu Zavoda za koštano-zglobna oboljenja dece u Sokobanji od 7. novembra 1965. g. prof. dr Svetislav Stefanović je napisao: „...i u ovom stacionaru se ogledaju organizacione sposobnosti rukovodioca prim. dr Miluna Mitrovića koji je umeo i znao da jednu predratnu vilu za stanovanje pretvori u jedan dostojan i potreban zdravstveni stacionar dečje ortopedije sa svim principima i akvizitima savremenog lečenja koštano-zglobne patologije, sa primenom fizikalne medicine rehabilitacije u jednom klimatsko-banjskom centru niškog sreza...” (7).

Prof. dr Aleksandar Kovačević je u knjizi „Istorijat razvoja urologije u Nišu. Nastajanje i razvoj Urološkog odeljenja i Urološke klinike” zapisao: ”Primarijus dr Milun Mitrović je vazda bdeo nad operacijama i bio izvrstan učitelj i savetnik. Naročito je insistirao da se neko od kolega sa Dečje hirurgije obuču za urologa, naravno, ako ima afiniteta i volje za to...” (8).

Prof. dr Radoslav Živić je u knjizi „Velikani niške medicine” napisao o prim. dr Milunu Mitroviću: „Takvi prizori u nedogled. Iz života njegovog. Usele se u čovekovu dušu, pa se beskrajno baškare. Ta dobrota nečujna kao senka. Kad se brižnom roditelju na korak prikrađe

onaj susretljivi osmeh. Kad je radost na vidiku. Ispružena ruka njegova svako dete miluje...” (3).

Tekst iz pisma jednog bolesnog mališana namenjenog prim. dr Milunu Mitroviću: „...dragom čika šefu kao zahvalnost za brigu, trud i uspeh na mom lečenju. Posebno se puno zahvaljujem na tako lepom i roditeljskom odnosu, Vama i Vašem osoblju, Bolnice u Nišu i Soko Banji. Ostajem dužan da Vas posetim kada porastem i postanem veliki i snažan momak...” (3)

Zaključak

Prikazali smo neke crtice iz života i dela dečjeg hirurga prim. dr Miluna Mitrovića, pionira jugoslovenske i srpske dečje hirurgije, osnivača i prvog šefa Oseka za dečju hirurgiju i ortopediju pri Hirurškom odeljenju Državne bolnice u Nišu, vizionara i stvaraoca Zavoda za koštano-zglobna oboljenja dece u Sokobanji, patriote i ratnika Topličkog ustanka. Prema zapisu prof. dr Radoslava Živića u knjizi „Velikani niške medicine” primarijus dr Milun Mitrović će u narodu ovog kraja ostati „upamćen kao veliki stručnjak, veliki prijatelj dece i veliki boem”.

Literatura

1. Enciklopedija Niša. Niš: Gradina; 1990.
2. Leksikon gradiva Srbije. Niski leksikon. Beograd: JP Službeni glasnik i Grad Niš; 2011.
3. Živić R. Velikani niške medicine. <http://istorijanisa.wikidot.com/milun-mitrovic>
4. Živić R. Knjiga o bolnici. Niš: Prosveta; 2002.
5. Lukač RR, Šćepanović D. Razvoj dečje hirurgije u Srbiji. <http://www.sld.org.rs/decjahirurgija/istorija.html>
6. Babić RR, Stanković-Babić G, Strahinjčić S. Zdravstvena zaštita stanovništva jugoistoka Srbije u periodu od 1878. do 2010. i bolesti stanovništva kroz vekove. U: Strahinjčić S, urednik. Prilozi istoriji zdravstvene kulture Srbije. Niš: Galaksija; 2011: 86-102..
7. Slavković A, Djordjević I. Dečja hirurška klinika Kliničkog centra Niš u zdravstvenoj zaštiti stanovništva jugoistoka Srbije 1960-2010. U: Strahinjčić S, urednik. Prilozi istoriji zdravstvene kulture Srbije. Niš: Galaksija; 2011: 281-287.
8. Kovačević VA. Istorijat razvoja urologije u Nišu. Nastajanje i razvoj Urološkog odeljenja i Urološke klinike. Niš: Petrograf; 2008.